

Živeti ob vodi in z vodo - napotki občanom, ki živijo ob vodotokih

Ljudje, ki živijo ob vodotokih, so vsakodnevno tako ali drugače povezani z vodami, zato jih v tem prispevku podrobneje seznanjamo z vsebino, ki jo zakonodaja na tem področju predpisuje.

Novi Zakon o vodah ZV-1 je stopil v veljavo 10.8.2002. Kasneje je bilo sprejetih več sprememb in z njimi tudi različni podzakonski akti, ki omogočajo izvajanje tega zakona.

Osnovna naloga Zakona o vodah je urejanje upravljanja z morjem, celinskimi in podzemnimi vodami ter vodnimi in priobalnimi zemljišči.

Cilj upravljanja z vodami ter vodnimi in priobalnimi zemljišči je doseganje dobrega stanja voda in drugih z vodami povezanih ekosistemov, zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje in uravnavanje vodnih količin in spodbujanje trajnostne rabe voda, ki omogoča različne vrste rabe voda ob upoštevanju dolgoročnega varstva razpoložljivih vodnih virov in njihove koristi.

Zakon površinske vode razvršča v 1. in 2. red.

Vodno zemljišče tekočih voda obsega osnovno strugo (korito) tekočih voda, vključno z bregom, do izrazite geomorfološke spremembe in je lahko v lasti osebe zasebnega ali javnega prava.

Zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, je priobalno zemljišče celinskih voda. Zunanja meja priobalnih zemljišč sega na vodah **1. reda 15 metrov** (znotraj območij naselja), oz. **40 metrov** (zunaj območij naselja) od meje vodnega zemljišča, na vodah **2. reda pa 5 metrov** od meje vodnega zemljišča. Vlada lahko določi drugačno zunanjo mejo priobalnih zemljišč, ki razširi priobalno zemljišče, če je to potrebno zaradi npr. varstva voda, urejanja voda, izvajanja javnih služb, ...

Omejitve lastnikov vodnega ali priobalnega zemljišča povezane s splošno rabo vodnega dobra in z izvajanjem javnih služb so sledeče:

- lastnik vodnega ali priobalnega zemljišča mora dopustiti vsakomur neškodljiv prehod čez svoje zemljišče do vodnega dobra (vodotoka) ter dopustiti splošno rabo vodnega dobra;
- lastnik objekta in naprave, ki je bila zgrajena na podlagi pravnomočnega dovoljenja za poseg v prostor, pa parcela pozidanega stavbnega zemljišča sega do meje vodnega zemljišča, mora dovoliti prost prehod ob vodnem dobru;
- raba priobalnega zemljišča, ki je neposredno povezana s splošno rabo (zadrževanje na priobalnem zemljišču in odlaganje predmetov za kopanje, potapljanje, drsanje, plovbo in podobno), je dovoljena, če se lastniku priobalnega zemljišča s takšno rabo ne povzroča škoda;
- na vodnem ali priobalnem zemljišču ni dovoljeno postavljati (fiksni) objektov ali drugih ovir, ki bi preprečevale prost prehod ob vodnem dobru;
- **lastnik vodnega ali priobalnega zemljišča mora zaradi izvajanja javne službe izvajalcu javne službe (VGP Drava Ptuj, d.d.) dovoliti izvajanja z javno službo povezanih del in omogočiti neškodljiv dostop na to zemljišče;**
- lastnik priobalnega zemljišča zaradi navedenih omejitev nima pravice do odškodnine, razen za navadno škodo.

Prepovedi - na vodnem in priobalnem zemljišču je prepovedano:

1. odlaganje ali pretovarjanje nevarnih snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki;
2. odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi;
3. odlaganje odpadkov.

V vode je prepovedano izlivati ali odmetavati snovi in predmete, ki lahko ogrožajo življenje in zdravje ljudi, vodnih ali obvodnih organizmov, ovirajo pretok voda ali ogrožajo vodne objekte in naprave. V vode je prepovedano odmetavati tudi vsakršne odpadke.

V površinskih vodah ter na vodnem in priobalnem zemljišču je prepovedano pranje vseh vozil in drugih strojev ali naprav.

Država zagotavlja varstvo pred škodljivim delovanjem voda na ogroženih območjih. Pri določitvi prioritete se upoštevajo zlasti:

1. velikost naselja, pomen infrastrukture, kulturne dediščine ali zemljišča;
2. naravne in socialne razmere, na območju, ki ga je treba varovati;
3. potrebni ukrepi za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, vključno z oceno njihove izvedljivosti, višino stroškov ter posledicami za naravno ravnovesje;
4. občutljivost vodnega telesa zaradi možnosti nenadnega onesnaženja.

Varstvo pred škodljivim delovanjem voda lahko zagotavlja tudi lokalna skupnost sama ali skupaj z drugimi pravnimi ali fizičnimi osebami, ob soglasju ministrstva.

Naloga države v času povečane stopnje ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda je, da preko obvezne gospodarske javne službe zagotavlja izvedbo izrednih ukrepov kot so:

- ukrepi na vodnih, priobalnih in drugih zemljiščih ter vodni infrastrukturi, s katerimi se prepreči povečanje posledic škodljivega delovanja voda,
- celodnevna dežurna služba pri izvajalcu javne službe,
- povečan nadzor nad vodno infrastrukturo in na vodovarstvenih območjih,
- odstranjevanje plavja in omogočanja pretočnosti struge tekočih voda,
- izvajanje začasnih ukrepov (postavitve obrambnih nasipov, nasutij, prebojev),
- spremljanja nenadnega onesnaževanja voda.

Sanacija posledic škodljivega delovanja voda na vodnem, priobalnem ali drugem zemljišču ali na vodni infrastrukturi, ki je v lasti države, se izvaja na podlagi programa sanacije. Sredstva za njihovo sanacijo zagotovi država.

Država preko obvezne gospodarske javne službe zagotavlja (redno) vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč ter vodne infrastrukture. Na vodni infrastrukturi, ki je namenjena tudi splošni rabi za javne površine, kot so zelenice, poti, parki, rekreacijske površine ipd., zagotavlja izvajanje nalog lokalna skupnost.

Ne glede na prejšnji odstavek lastnik ali drug posestnik vodnega ali priobalnega zemljišča zagotavlja košnjo in odstranjevanje prekomerne zarasti na bregovih, odstranjevanje plavja, odpadkov in drugih opuščenih ali odvrženih predmetov in snovi z vodnih in priobalnih zemljišč ob vodah 2. reda. Za nameravan posek dreves in prekomerne zarasti si mora lastnik ali drug posestnik vodnega ali priobalnega zemljišča pred izvedbo del pridobiti dovoljenje Direkcije RS zavode, Sektorja območja Drave, Krekova 17, Maribor.

Oseba iz prejšnjega odstavka na vodnih in priobalnih zemljiščih ne sme odlagati materialov in snovi, o odlaganju tretjih oseb pa mora obvestiti vodovarstvenega nadzornika (VGP Drava Ptuj, d.d.) ali okoljskega inšpektorja (100. člen ZV-1).

Poseg v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, se lahko izvede samo na podlagi **vodnega soglasja ali mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda**. K vlogi za pridobitev vodnega soglasja ali mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda je potrebno priložiti dokumentacijo, ki jo predpisuje Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vloge za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS 25/2009). Vlogo se naslovi na MOP, Direkcijo RS zavode, Sektor območja Drave, Krekova 17, Maribor (tel: 02-250-77-50).

Pravna ali fizična oseba, ki namerava izvesti tak poseg v prostor, lahko od ministrstva zahteva **informacijo** v zvezi s predpisanimi pogoji, ki jih mora izpolnjevati nameravani poseg, nanašajo pa se na varstvo voda, urejanje voda, varstvo naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov in obstoječe vodne pravice drugih oseb.

V primerih, ko gre za gradnjo ali spremembo namembnosti, za katero je treba pridobiti gradbeno dovoljenje, mora investitor pred začetkom izdelovanja projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja pridobiti **projektne pogoje**, k projektnim rešitvam pa **vodno soglasje ali mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda**.

V primerih, ko gre za poseg v prostor, za katerega ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja po predpisih, ki urejajo graditev objektov, je pa treba pridobiti vodno soglasje, mora pravna ali fizična oseba, ki namerava izvesti poseg v prostor, pred začetkom izvajanja posega pridobiti **projektne pogoje**, ki jih mora izpolnjevati nameravani poseg. K rešitvam za izvedbo tovrstnega posega v prostor pa mora pravna ali fizična oseba pridobiti **vodno soglasje**.

Za vse informacije na to temo se lahko obrnete na Direkcijo RS zavode, Sektor območja Drave, Krekova 17, Maribor (tel: 02-250-77-50) ali na koncesionarja, ki izvaja gospodarsko javno službo na področju urejanja voda na porečju reke Drave - VGP Drava Ptuj, d.o.o., Žnidaričevo nabrežje 11, Ptuj.

To je le nekaj tem in informacij, ki zadevajo nas vse, ki živimo ob vodah in z vodami in to smo v določenih situacijah na neki način vsi po malem. Kdaj drugič pa še kaj o izgradnjah neustreznih mostov in prepustov, neustreznih gozdnih vlakah in cestah, ribnikih, malih hidroelektrarnah in drugih posegih, ki lahko negativno vplivajo na vodni režim ali stanje voda.

Avtor:
Mateja Klaneček
Direkcija RS za vode
Sektor območja Drave